

Цезар А.Р., студентка,
Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна
Науковий керівник: Лихова С.Я., д.ю.н., професор

НОВЕЛИ У ПРИЗНАЧЕННІ ПОКАРАННЯ ЗА КЕРУВАННЯ ТРАНСПОРТОМ У СТАНІ СП'ЯНІННЯ

З усіх видів кримінальних правопорушень, вчинених з необережності, значну кількість складають порушення правил безпеки дорожнього руху, передбачені ст. 286 Кримінального кодексу України (далі – КК України). Більша частина таких кримінальних правопорушень вчиняється особами в стані сп'яніння.

До 2020 року в Україні за керування транспортними засобами в стані сп'яніння була встановлена лише адміністративна відповідальність, а кримінальна наставала лише при порушенні правил дорожнього руху з наслідками у вигляді спричинення тілесних ушкоджень або смерті потерпілого. При цьому, порушення правил дорожнього руху в стані алкогольного сп'яніння не було визначене ст. 286 КК України як обтяжуюча обставина. Замість цього така обставина визначалася як загальна обтяжуюча обставина вчинення кримінального правопорушення в стані сп'яніння на підставі п. 13 ч. 1 ст. 67 КК України, що мало вагомий вплив на призначення міри та розміру покарання [1, с. 113-114].

За статистичними даними Генеральної прокуратури України за 2016 рік всього зареєстровано злочинів за ст. 286 КК України – 11290, вручено повідомлення про підозру – 3419 особам, з них вчинено в стані сп'яніння – 594, що складає 17,4% питомої ваги. За 2017 рік всього зареєстровано злочинів за ст. 286 КК України – 10148, вручено повідомлення про підозру – 3841 особі, з них вчинено в стані сп'яніння – 524, що складає 13,6% питомої ваги від загальної кількості осіб, притягнених до кримінальної відповідальності. За 2018 рік всього зареєстровано злочинів за ст. 286 КК України – 8257, вручено повідомлення про підозру – 3641 особі, з них вчинено у стані сп'яніння – 493, що складає – 13,5% питомої ваги. За 2019 рік всього зареєстровано злочинів за ст. 286 КК України – 8739, вручено повідомлення про підозру – 3873, з них вчинено у стані сп'яніння – 510, що складає 13,2% питомої ваги від загальної кількості притягнених до кримінальної відповідальності осіб [4].

Таким чином, можна побачити, що за останні чотири роки в Україні, незважаючи на загальне зниження кількості злочинів за

ст. 286 КК України, залишається доволі висока питома вага правопорушень, вчинених у стані алкогольного чи наркотичного сп'яніння. Така тенденція вказує на наявну проблему в Україні щодо керування транспортними засобами водіями в стані сп'яніння і однозначно, що лише адміністративного стягнення у виді штрафу за такі діяння недостатньо.

З 01 липня 2020 року набув чинності прийнятий Верховною Радою України Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо спрощення досудового розслідування окремих категорій кримінальних правопорушень», відповідно до якого КК України доповнений ст. 286-1 (керування транспортними засобами або суднами особами, які перебувають у стані алкогольного сп'яніння або під впливом наркотичних чи психотропних речовин) [3].

Стаття 286-1 КК України передбачає кримінальну відповідальність за такі правопорушення:

– керування транспортними засобами в стані алкогольного, наркотичного чи іншого сп'яніння або під впливом лікарських препаратів, що знижують увагу та швидкість реакції;

– передача керування транспортним засобом особі, яка перебуває в стані такого сп'яніння чи під впливом таких лікарських препаратів;

– відмова особи, яка керує транспортним засобом, від проходження відповідно до встановленого порядку медичного освідування на стан алкогольного, наркотичного чи іншого сп'яніння або щодо вживання лікарських препаратів, що знижують увагу та швидкість реакції;

– вживання водієм транспортного засобу після дорожньо-транспортної пригоди за його участю алкоголю, наркотиків, а також лікарських препаратів, виготовлених на їх основі (крім тих, що входять до офіційно затвердженого складу аптечки або призначені медичним працівником);

– вживання водієм транспортного засобу алкоголю, наркотиків, а також лікарських препаратів, виготовлених на їхній основі після того, як транспортний засіб був зупинений на вимогу поліцейського, до проведення уповноваженою особою медичного освідування з метою встановлення стану алкогольного, наркотичного чи іншого сп'яніння або щодо вживання лікарських препаратів, що знижують увагу та швидкість реакції, чи до прийняття рішення про звільнення від проведення такого медичного освідування [2].

Запровадження кримінальної відповідальності за керування транспортними засобами в стані сп'яніння сприятиме в подальшому

одному з головних завдань КК України – попередженню вчинення більш тяжких кримінальних правопорушень із більш тяжкими наслідками. Однак, можна відмітити і недосконалість нового законодавства. Не передбачено інші види покарання, крім штрафу та позбавлення права керувати транспортним засобом на певний період, у зв'язку з чим різниця між адміністративним та кримінальним покаранням буде лише у наявності судимості, а не ступені суворості самого покарання за вчинене правопорушення.

Література

1. Богатирьов І.Г. Кримінологічна характеристика та запобігання злочинам, передбаченим ст. 286 КК України. *Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції*. 2019. С. 112-116.

2. Кримінальний кодекс України від 05 квіт. 2001 р. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14> (дата звернення: 10.10.2020).

3. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо спрощення досудового розслідування окремих категорій кримінальних правопорушень: Закон України від 22 лист. 2018 р. № 2617-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2617-19> (дата звернення: 10.10.2020).

4. Статистичні дані Генеральної прокуратури України за 2015-2019 роки. URL: <https://old.gp.gov.ua/ua/statinfo.html>.

УДК 341.225.5:343.2/7(043.2)

Шевченко Д.В., студентка,
Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна
Науковий керівник Лихова С.Я., д.ю.н., професор

КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВІ ОЗНАКИ НЕНАДАННЯ ДОПОМОГИ СУДНУ ТА ОСОБАМ, ЩО ЗАЗНАЛИ ЛИХА

Уважно вивчаючи норми чинного Кримінального кодексу України (далі – КК України), слід дійти висновку, що в кримінально-правових нормах про ненадання допомоги треба виділяти ті, що містять вказівку на загальних та спеціальних суб'єктів вчинення даного кримінального правопорушення. Ненадання допомоги судну та особам, що зазнали лиха, відноситься до кримінальних проступків, та є проступком із формальним складом, який вважається вчиненим у формі бездіяльності. Відповідальність за це суспільно небезпечне діяння передбачена в ст. 284 КК України [1].

У кримінальному праві існують спеціальні умови кримінальної відповідальності за бездіяльність. Злочинна бездіяльність – це пасивна суспільно небезпечна, винна, протиправна, карана